

ШИФР:ІННОВАЦІЙНІ ГРОМАДИ

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1: Організаційно-правові засади інноваційної діяльності територіальних громад	5
РОЗДІЛ 2: Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у місцевому самоврядуванні	10
РОЗДІЛ 3: Ефективне використання цифрових технологій у територіальних громадах	16
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	24
ДОДАТКИ.....	27

ВСТУП

Актуальність роботи. Актуальність теми дослідження визначається необхідністю визначення напрямів, інструментів, можливостей розвитку цифрових технологій, розгалуженої цифрової інфраструктури задля посилення конкурентоспроможності територіальних громад.

Незважаючи на значну кількість публікацій, рівень теоретичної розробки питань управління інноваційним розвитком цифрового міста є недостатнім, досвід дослідження визначеної проблематики науково не узагальнений. Вищезазначені чинники й зумовили вибір теми дослідження та її актуальність.

Метою дослідження є визначення рівня цифровізації територіальних громад та розроблення рекомендацій органам влади та громадськості щодо ефективного управління інноваційним розвитком громад.

Для досягнення мети було поставлено такі *завдання*:

- визначити організаційно-правові засади здійснення інноваційної діяльності територіальних громад;
- проаналізувати нормативно-правові документи щодо діяльності та розвитку територіальних громад;
- визначити результати впровадження реформи децентралізації в Україні;
- обґрунтувати переваги впровадження цифрових технологій у громадах;
- визначити основні напрями підвищення ефективності використання цифрових технологій у громадах;
- зробити SWOT-аналіз проекту «Е-рішення для громад» та розробити рекомендації органам влади щодо ефективного управління інноваційним розвитком громад на основі цього аналізу.

Використана методика дослідження. Для досягнення мети роботи та виконання поставлених завдань використано комплекс наукових підходів, зокрема: логічний метод – для визначення стратегічних пріоритетів в управлінні інноваційним розвитком громад міста; порівняльний метод – для зіставлення результатів участі громад у проекті «Е-рішення для громад»,

методи аналізу і синтезу – для створення SWOT-аналіз проекту. Інформаційною базою роботи є Конституція України, закони України, розпорядження та постанови Кабінету Міністрів України, міжнародні нормативно-правові акти, статті, наукові праці вітчизняних авторів, електронні ресурси, в тому числі офіційні веб-сайти державних установ та органів місцевого самоврядування.

Загальна характеристика роботи

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, розкрито стан її наукової розробленості, визначено мету, завдання, методи дослідження, охарактеризовано інформаційну базу роботи, її наукове та практичне значення.

У **першому розділі** – «Організаційно-правові засади інноваційної діяльності територіальних громад» – розглянуто теоретичні основи механізму управління на місцевому рівні, організаційно-правові засади впровадження новітніх технологій у громадах, проаналізовано нормативно-правове забезпечення розвитку цифрового міста та визначено основні аспекти державної політика України у сфері місцевого самоврядування.

У **другому розділі** – «Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у місцевому самоврядуванні» – визначено рівні електронного управління, проаналізовано переваги впровадження діджитал-інструментів та сформульовано роль інновацій у системі місцевого самоврядування.

У **третьому розділі** – «Ефективне використання цифрових технологій у територіальних громадах» – визначено, напрямками підвищення ефективності використання цифрових технологій у громадах, проаналізовано результати реформи децентралізації в Україні, на основі аналізу проекту, спрямованого на цифровий розвиток громад створено SWOT-аналіз та розроблено рекомендації органам місцевої влади щодо інноваційного розвитку громад.

Конкурсна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 37 сторінок, з них основного тексту – 21 сторінка. Включає 4 рисунка та 4 додатки. Список використаних джерел налічує 19 найменувань.

РОЗДІЛ 1: Організаційно-правові засади інноваційної діяльності територіальних громад

У сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства обгрутованим є явище впровадження інновацій на всіх територіальних рівнях. За останні декілька років в Україні активізувався розвиток регіонального та місцевого самоврядування, що вимагає формування нових механізмів та інноваційних інструментів діяльності відповідних органів влади а об'єднань громадян.

У ст.140 Конституції України визначено, що «місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України».

Місцеве самоврядування тісно пов'язане з державним управлінням та адмініструванням, оскільки вони мають одне джерело – народ (ч. 1 ст. 5 Конституції України); органам місцевого самоврядування можуть також надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади (ст. 143 Конституції України), а стан їх реалізації контролюється відповідними органами влади. В політичній системі місцеве самоврядування виступає як самостійна (разом з державною владою) форма публічної влади територіальної громади. Самостійність місцевого самоврядування гарантується Конституцією України, ст. 145, де передбачено, що «права місцевого самоврядування захищаються в судовому порядку», а в ст. 142 визначено матеріальну та фінансове підґрунтя місцевого самоврядування.

Місцеве самоврядування має особливий об'єкт управління – питання місцевого значення, перелік яких у вигляді предметів відання органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначено в Законі України від 21 травня 1997 р. «Про місцеве самоврядування в Україні»[1].

З 2014 року в Україні здійснюються процеси децентралізації, законодавчою основою яких стали відповідні нормативно-правові акти.

Концепція реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади від 01.04.2014 р., метою якої є визначення напрямів,

механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад.

До завдань реформи належать: забезпечення доступності та якості публічних послуг, досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, визначення обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади з метою забезпечення доступності та належної якості публічних послуг, що надаються такими органами та створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень[2].

17.06.2014 р. було прийнято Закон «Про співробітництво територіальних громад», що визначає організаційно-правові засади співробітництва територіальних громад, принципи, форми, механізми такого співробітництва, його стимулювання, фінансування та контролю[3].

Закон «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. регулює відносини, що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст, а також добровільного приєднання до об'єднаних територіальних громад.

Добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням таких принципів[4]:

- 1) конституційності та законності;
- 2) добровільності;
- 3) економічної ефективності;
- 4) державної підтримки;
- 5) повсюдності місцевого самоврядування;

- б) прозорості та відкритості;
- 7) відповідальності.

Цей закон дав змогу почати формувати спроможний базовий рівень місцевого самоврядування. Поштовхом для подальшого впровадження децентралізації в Україні став процес євроінтеграції, що вимагає від держави законодавчих та інституційних перетворень.

Одним із основних етапів цих перетворень є створення дієвих інституцій місцевого самоврядування, здатних створювати та постійно підтримувати сприятливе життєве середовище в громаді, яке необхідне для всебічного розвитку, самореалізації людини, захисту її прав і свобод, що є неможливим без законодавчо закріплених повноважень та належного ресурсного забезпечення органів місцевого самоврядування та утворених ними установ і організацій[5].

Реалізація європейської Хартії місцевого самоврядування – перший юридично зобов'язуючий документ, прийнятий в 1985 році державами-членами знаходиться в центрі діяльності Конгресу. Хартія стала еталоном договору з охорони прав місцевих та регіональних органів влади, таких як право на автономію та самоврядування, право обирати свої місцеві органи, а також право мати свої власні компетенції, адміністративні структури і фінансові ресурси, або право звернення до суду у разі перешкоджання іншими рівнями.

Європейська хартія місцевого самоврядування, яка виступає основоположним міжнародним нормативно-правовим актом, містить керівне визначення основ місцевого самоврядування і стала головним джерелом для законодавчого регулювання цього публічно-правового інституту для більшості європейських країн. Зі змісту випливає головна мета цього нормативного акта – втілення демократичних стандартів функціонування та основ організації місцевого самоврядування згідно з принципами субсидіарності, демократичності та реальності, які є обов'язковими для визначених держав-учасниць. Задля виконання зобов'язань перед Радою Європи Україна

ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування 15 липня 1997 року[6].

Згідно Європейській Хартії місцевого самоврядування місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання та управління суттєвою часткою публічних справ, під власну відповідальність, в інтересах місцевого населення.

Це право здійснюється радами або зборами, члени яких вільно обираються таємним голосуванням на основі прямого, рівного, загального виборчого права і які можуть мати підзвітні їм виконавчі органи. Це положення жодним чином не заважає використанню зборів громадян, референдумів чи будь-якої іншої форми прямої участі громадян, якщо це дозволяється законом[7].

Державна політика України у сфері місцевого самоврядування спирається на інтереси жителів територіальних громад і передбачає децентралізацію влади – тобто передачу від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності. Децентралізація в Україні поділяється на два етапи, I етап – 2014-2018 рр., а II – 2019-2021 рр..

I етап децентралізації ознаменувався створенням нової нормативно-правової бази, яка значно посилила мотивацію до міжмуніципальної консолідації в країні, створила належні правові умови та механізми для формування спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднують свої зусилля у вирішенні нагальних проблем[8].

Цей етап показав позитивні результати впровадження процесів децентралізації (Рис.1.1), які свідчать про те, що це правильно обраний шлях реформації для України.

23 січня 2019 року Кабінет Міністрів України ініціював перехід до нового етапу реформи децентралізації, який передбачає закріплення вже набутих успіхів і формування спроможних громад, зміну територіального устрою на

рівні районів та громад, чітке розмежування повноважень та функцій контролю різних рівнів управління, а також розвиток форм місцевої демократії.



Рис.1.1: Результати I етапу реформи децентралізації[8]

Об'єднана територіальна громада – добровільне об'єднання мешканців декількох розрізнених сіл, селищ чи міст в один адміністративний центр. Після об'єднання створюється новий адміністративний центр, а у ньому – нова загальна для всіх об'єднаних населених пунктів рада та інші органи самоврядування.

Об'єднана громада - це система управління територією, яка повинна бути максимально зручна для громадян і забезпечувати реалізацію їх інтересів.

Основою діяльності громад має стати активне впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій на різних ланках життя громади, зокрема, необхідність забезпечення кращого рівня послуг для населення, зниження бюджетних витрат при підвищенні якості послуг, модернізація транспортної інфраструктури, енергетичної сфери, підтримка малого та середнього підприємництва, реформування соціальної сфери життя громади, підвищення якості сфер здоров'я, та освіти, вирішення екологічних проблем міста.

РОЗДІЛ 2: Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у місцевому самоврядуванні

Нині в Україні відбувається розбудова інформаційного суспільства. Електронне урядування за допомогою застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій надає повний комплекс державних послуг для всіх категорій громадян та суб'єктів господарювання та забезпечує якісно новий рівень відкритої взаємодії держави та суспільства. Електронне урядування є формою організації державної влади з використанням локальних комп'ютерних мереж та глобальної комп'ютерної мережі Інтернет, яка забезпечує доступне та просте функціонування органів влади з громадянами та суб'єктами господарювання.

Електронне урядування передбачає взаємодію органів влади з фізичними та юридичними особами шляхом максимального використання у їхній діяльності сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. В умовах поширення електронного урядування у різних сферах життя будь-яка особа може звернутися до органів державної влади та місцевого самоврядування для отримання потрібної інформації, отримання адміністративних послуг з допомогою інформаційно-комунікаційних систем та мережі Інтернет, наприклад, зареєструвати свою діяльність як фізична особа-підприємець, засвідчити договір купівлі-продажу, оренди. Отримання адміністративних послуг онлайн сприяє економії часу та бюджетних коштів на адміністрування.

Традиційно виділяють три рівні електронного управління (рис. 2.1). Електронне інформування громадян органами влади має місце, коли влада стає більш відкритою для громадян, з'являється вільний доступ до рішень, які вона ухвалює, в інформаційній мережі роз'яснюються прийняті рішення.

Електронну взаємодію громадян і органів влади забезпечують механізми спілкування громадян і представників влади у віртуальному просторі в реальному часі щодо обговорення пропонованих і прийнятих рішень, з'ясування тих чи інших питань.



Рис. 2.1 Рівні електронного управління

Джерело: побудовано автором за [9]

Електронне обслуговування громадян органами влади може здійснюватися установами, які на це мають повноваження. Отримання громадянами документів за електронними запитами, подання електронних податкових декларацій, електронної реєстрації тих чи інших правових актів являє собою приклад електронної взаємодії громадян і органів влади. Електронний уряд є вищою стадією розвитку врядування в умовах інформаційного суспільства. Варто зазначити, що крім надання доступної інформації, взаємодії з громадянами в онлайн режимі, можливі й більш кардинальні зміни системи відносин між владою та громадянами. Реалізація принципу «єдиного вікна» полягає в тому, що рух інформації між різними відомствами відбувається через створення

загальної бази даних. Такий механізм прискорить, наприклад, розгляд запиту громадянина з певної проблеми [9, с.112–113].

Виникнення нової цифрової інфраструктури, у тому числі бездротових мереж, мобільних пристроїв і технологій, сприяє радикальним змінам в сфері інформаційних технологій, їх інтеграції у всі сфери суспільного життя, формуванню нової концепції світової економіки – цифрової. Цифрова економіка – це економіка, що базується на цифрових комп'ютерних технологіях.

Стратегічною метою визначено розвиток цифрової економіки в розвинених країнах, таких як, США, Канада, Японія, Німеччина на наступні десятиліття. Цифрові технології мають стати рушійною силою інновацій і для української економічної системи та розвитку суспільства в цілому. Цифрова економіка – це найважливіший двигун інновацій, конкурентоспроможності та економічного розвитку держави[10].

Д.І. Олійник вважає, що великі дані, які формуються в результаті модернізації економіки, стають одними з провідних цифрових активів держави, бізнесу, громадянського суспільства та територіальних громад. При цьому відсутність фізичних кордонів у цифровому просторі відкриває доступ до масиву таких даних численних учасників глобального економічного простору, де інформаційну основу розвитку цифрової економіки та суспільства представляють структуровані дані про об'єкти, відомості на основі цифрових активів.

Ці дані використовуються в різних моделях (моделі управління за показниками, моделі проектного управління, географічні моделі тощо) завдяки насиченню фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодженню інформаційно-комунікаційного обміну між ними[11].

Впровадження передових цифрових технологій у громадах є обумовленим і необхідним процесом, адже використання діджитал-

інструментів сприяє підвищенню ефективності їх діяльності, а також дозволяє заощадити час і бюджетні кошти.

До діджитал-інструментів можна віднести: веб-сайти, соціальні мережі, месенджери, додатки для відеозв'язку (Skype, ZOOM) та вбудовані цифрові інструменти Google. Всі вони здатні полегшити і оптимізувати виконання усіх функцій громади та налагодити надання онлайн-консультацій та онлайн послуг жителям громади.

Особливо актуальним на різних рівнях управління стало використання цифрових технологій під час світової пандемії COVID-19. Дистанційна робота органів влади та зв'язок з громадянами у віддаленому режимі уже стало реальністю нашого часу і ті громади, які досі не мають змоги або не вважають за потрібне впроваджувати інноваційні технології у сучасних умовах виявились неконкурентноздатними і не готовими здійснювати свою діяльність за будь-яких умов.

В Україні неможливо застосовувати універсальні моделі інноваційного розвитку громад. Це зумовлено також тим, що в Україні не існує універсальних моделей регіонального інноваційного розвитку з огляду різниці в економічних структурах, спеціалізації та компетенції регіонів у сфері досліджень, технологічного розвитку, інновацій та знань [12].

Виходячи з вищевикладеного, одним із основним завдань кожної ОТГ є створення практичної моделі інноваційної діяльності громади. Для цього, в першу чергу необхідно вирішити основні проблеми інноваційного розвитку, серед яких можна визначити такі: недостатньо розвинута інфраструктура, ресурсна неспроможність, відсутність покриття широкопasmовою і швидкісною мережею Інтернет на всій території України, що спричиняє цифровий розрив між регіонами, низький рівень просвіти у сфері цифровізації для громадян, особливо для старшого покоління та недостатня цифрова обізнаність працівників органів місцевого самоврядування.

Роль інноваційної діяльності важко переоцінити, адже в умовах розвитку індустрії 4.0. досягти максимальної ефективності управлінських процесів можливо за умови використання цифрових технологій

Цифровізація уже стала пріоритетом державної політики, саме тому 2 вересня 2019 року Урядом було прийнято рішення щодо створення Міністерства цифрової трансформації, яке стає центральним засвідчувальним органом у сфері електронних довірчих послуг. Також до компетенції Міністерства відтепер належить розвиток широкосмугового доступу до інтернету, телекомунікаційних мереж та ІТ-індустрії.

27 вересня 2019 року у Мінцифрі уже презентували бренд проекту «Держава в смартфоні» - новий додаток та сайт «Дія», які уже доступні онлайн. В єдиному електронному вікні об'єднують усі державні послуги в одному сервісі, що дозволить прискорити будь-яку взаємодію людини з державою.

Проте для активізації інноваційного розвитку громад необхідним є усвідомлення та пропагування керівництвом громад переваг використання новітніх технологій, адже процес цифровізації на місцевому рівні вимагає, в першу чергу поширення інформації про уже наявні цифрові можливості серед громадян та реалізація інших завдань у цій сфері.

Мельник В.М. відносить до завдань, пов'язаних із проблематикою інновацій у публічно-управлінській діяльності місцевого самоврядування відносить[13]:

- формування інноваційної моделі розвитку регіону (району) чи населеного пункту (на базі «економіки знань»);
- пошук інвестицій для інноваційних напрямів, залучення іноземних інвестицій для місцевого (регіонального) розвитку;
- інституціональний розвиток муніципального консалтингу як засобу впровадження знань у діяльність органів місцевого самоврядування;
- культурно-економічна регіоналізація (локалізація високорозвинених зразків, стандартів культурно-економічної діяльності, інноватизація соціального середовища).

Там, де позиція посадових осіб щодо впровадження публічно-управлінських інновацій є активною, мають місце досягнення у зазначених вище напрямках діяльності. Ці досягнення можуть бути вагомими, якщо надаватиметься державна організаційна та матеріально-фінансова підтримка.

Інновації в системі місцевого самоврядування можна визначити як засіб управління розвитком територіальних громад, зміни в яких повинні відбуватися не лише кількісні, а і якісні зміни, особливо в аспекті застосування новітніх технологій

Ключовим чинником, що впливає на потребу застосування структурно-управлінських інновацій в системі місцевого самоврядування України, є конкурентоспроможність територіальної громади. Боротьба за високий економічний потенціал самоврядної території, ефективне використання матеріальних і людських ресурсів та добробут членів територіальної громади змушує мешканців міст, селищ та сіл не тільки брати участь в управлінській діяльності на місцевому рівні, а й створювати нові структури всередині своїх громад, що в поєднанні з вже існуючими становлять принципово нову систему місцевого розвитку[14].

Таким чином, існування сильної, конкурентоспроможної і перспективної територіальної громади у сучасному світі можливе за умов активного впровадження у її діяльність цифрових технологій, які спрощують більшість адміністративних процесів та дозволяють налагодити співробітництво і взаємодію з громадянами.

РОЗДІЛ 3: Ефективне використання цифрових технологій у територіальних громадах

Основними напрямками підвищення ефективності використання цифрових технологій у громадах є: розширення переліку та покращення якості адміністративних послуг для громадян, підприємств та установ, у тому числі, соціально-орієнтованих послуг та забезпечення електронної доступності сервісів громадянам та бізнес-структурам, покращення ефективності роботи місцевих органів влади та швидкої взаємодії органів місцевого самоврядування з громадянами та підприємцями; забезпечення новітньою комунікаційною інфраструктурою, залучення інвестицій у розвиток громади.

Серед критеріїв оцінювання ефективності упровадження інноваційних проектів розвитку територій виділяють фінансово-економічну, соціальну, екологічну, науково-технічну та ресурсну ефективність.

У сфері розвитку територіальних громад кінцевий результат від упровадження інновацій завжди повинен бути орієнтованим на добробут людей, забезпечення їх потреб, створення умов для розвитку, незалежно від того, в якій сфері інновації упроваджуються. Тому, вектор інноваційного розвитку повинен обиратися органами публічного управління, враховуючи нагальні соціальні потреби мешканців населеного пункту, а вже потім орієнтуючись на отримання фінансового зиску.

В процесах управління розвитком територій економічний ефект є вторинним, а первинним все ж таки – соціальний ефект. Хоча такі фінансово-економічні показники як збільшення надходжень до місцевих бюджетів, залучення інвестицій або додаткових коштів у різні сфери життєдіяльності територіальної спільноти, розмір витрат на розробку та запровадження інновацій, відсоток фінансування (участі) місцевого бюджету в інноваційних процесах є важливим критерієм оцінки ефективності запровадження інновацій[15, с.171].

Ми погоджуємося із думкою Сердюкової О.Є. існуючі показники ефективності необхідно доповнити інтегрованим показником, який би узагальнював усі існуючі критерії і характеризував загальний вплив інновації, що упроваджувалася, на стан відповідної території, досягнення нового рівня її розвитку.

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій стає поштовхом змін в процесах реалізації нових ефективних інструментів управління в українських громадах.

Реформа децентралізації вийшла на новий етап розвитку на Чернігівщині, вона почала змінювати свідомість людей і робити їх господарями свого життя. Тупичівська ОТГ, утворена наприкінці 2017 року внаслідок об'єднання трьох сільських рад із населенням 2,7 тис. осіб, вражає своєю прогресивністю. Завдяки наявності в громаді інтернету, там обрали найсучасніші канали інформування і комунікації - Facebook та YouTube.

Керівництво ОТГ вирішило, що випуск традиційного друкованого інформаційного вісника є затратним і неефективним. На заміну газеті було обрано YouTube канал, на якому збираються і записуються вітання з професійними та іншими святами, ювілеями, окремі репортажі про життя громади, де в ролі ведучих пробують себе всі, хто бажає. Громада чітко обрала інноваційний напрямок і планує його вдосконалювати. Для підвищення якості відеороликів передбачається створення студії з професійною технікою.

На сьогодні відеоролики про життя громади набрали вже 48 тисяч переглядів. А на сторінку ОТГ у Facebook менш ніж за рік підписалося 1100 осіб. Окрім цього, громада має власний офіційний сайт, яким користуються і представники старших поколінь[16].

Завдяки інноваційним технологіям громади швидко розвиваються у сфері надання інформації громадянам. У березні 2020 року у Житомирі, Маріуполі, Нікополі, Чернівцях та Червонограді запрацювали геоінформаційні системи в рамках антикорупційної ініціативи ЄС EUACI. Завдяки ГІС жителі

мають доступ до актуальних та достовірних даних про місто, а влада може приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Об'єднані територіальні громади теж проявляють прагнення до новітніх технологій. Жителі громад обговорюють необхідність використання ІТ-рішень для кращого управління земельними ресурсами на основі ГІС-технологій, намагаються створити спільний план заходів щодо підвищення прозорості управління землею.

Використання ГІС для обліку та управління земельними ресурсами й визначення меж об'єктів створює основу для взаємодії між реєстрами активів громади, органами місцевого самоврядування та жителями на засадах розбудови «е-рішень громади»[17].

Проект «Е-рішення для громад» є ще одним важливим кроком у розбудові інноваційної моделі громади. Цей проект реалізується Центром розвитку інновацій за підтримки програми «U-LEAD з Європою», його мета – допомогти громадам перейти до “управління 2.0” – на основі аналізу даних. 14 листопада 2018 відбулася публічна презентація цього проекту.

В межах проекту було визначено, що 300 громад з усієї України зацікавлені у е-розвитку і подали заявки на участь в проекті, 50 громад уже є учасниками «Е-рішення для громад» і на даний момент вони отримали пряму економічну вигоду від участі у даному проекті, яка становить 2,5 млн. грн. (Рис.3.1).

Дані громад знаходяться у Дата центрі та залишаються власністю громади й можуть бути переміщені до інших ІТ-систем, серверів на запит громади. Єдина система даних у «хмарі» формується як з даних громад, так і з інших джерел, а саме: відкритих даних, даних державних реєстрів, недержавних постачальників даних (Додаток А).



Рис.3.1: Концепція проекту «Е-рішення для громад» [18]

Громади не потребують додаткових витрат на ІТ-фахівців, придбання серверів, засоби захисту інформації. Кожна громада має свій власний базовий портфель ІТ-інструментів (Додаток Б).

На даному етапі громадам необхідно використовувати усі наявні цифрові можливості та вкладати ресурси у розвиток людського потенціалу та просвітницьку діяльність у цій сфері.

Результати участі у проекті для Орхівської міської ОТГ Запорізької обл. вражають: працівники виконавчого комітету навчилися користуватись запропонованими ІТ-рішеннями, завдяки отриманим високовартісним програмним забезпеченням, а також «дашбордам» - структурованим інформаційним панелям, за допомогою яких можна приймати виважені рішення. В перспективі, від цієї участі у проекті, жителі громади матимуть такі переваги, як швидке формування різноманітних довідок, систематизація земельних відносин (доступ до оновленої системи геопросторових даних) та більше наповнення місцевого бюджету[19].

Засульська сільська ОТГ Полтавської області завдяки реєстрам може перевіряти та отримувати актуальну статистичну інформацію стосовно мешканців. В перспективі у громаді планується надання доступу до реєстрів

органам соціального захисту, щоб вони самостійно отримували інформацію, що дозволить значно заощадити ресурси.

За допомогою ГІС-систем у громаді є можливість прийти управлінські рішення з приводу земель сільськогосподарського та іншого призначення. За допомогою цієї програми планується збільшити доходи до місцевого бюджету за рахунок виявлення незаконних використань земельних ділянок на території громади.

Проекту «Е-рішення для громад» став трампліном для інноваційного розвитку багатьох громад і є показовим прикладом впровадження цифрових технологій в Україні. На основі аналізу концепції проекту та реальних результатів його імплементації нами було створено SWOT-аналіз переходу громад до «управління 2.0».



Рис.3.2. SWOT-аналіз переходу громад до «управління 2.0» на основі аналізу концепції проекту «Е-рішення для громад»

Джерело: Побудовано автором

На даному етапі громадам необхідно використовувати усі наявні цифрові можливості та вкладати ресурси у розвиток людського потенціалу та просвітницьку діяльність у цій сфері.

Практичними рекомендаціями для органів місцевого самоврядування в управлінні інноваційним розвитком громад є: прийняття програм розвитку громад, які враховуватимуть їхні територіальні, економічні та культурні особливості. впровадження цифрових технологій у всі сферах життєдіяльності, реалізація онлайн-платформи «відкритого вікна», створення доступних систем відкритих даних та каналів взаємозв'язку з громадянами.

Важливим кроком також є залучення громадян до співпраці з суб'єктами владних повноважень, участі у виробленні політики, розвитку самоорганізації та самоврядування, впровадження нових стандартів ефективної політики, які відповідатимуть міжнародним, зокрема європейським стандартам.

ВИСНОВКИ

На нинішньому етапі розвитку суспільства, інформаційно-комунікаційні технології є невід'ємною складовою розвитку територіальних громад. Використання цифрових технологій сприяє підвищенню рівня інформованості громадян щодо управлінської діяльності, забезпечує прозорість прийняття управлінських рішень та швидку взаємодію органів місцевого самоврядування з громадянами та підприємцями.

У роботі визначено організаційно-правові засади здійснення інноваційної діяльності та проаналізовано нормативно-правові документи щодо діяльності та розвитку територіальних громад. Діяльність державних органів місцевого самоврядування регламентується такими нормативно-правовими документами як: Конституція України, закони України, розпорядження та постанови та постанови Кабінету Міністрів України, а також Європейською Хартією місцевого самоврядування.

Визначено результати впровадження реформи децентралізації в Україні, до яких можна віднести належні правові умови та механізми для формування спроможних територіальних громад та розвиток форм місцевої демократії.

Аргументовано переваги впровадження цифрових технологій у громадах, такі як підвищення ефективності діяльності громад, розвиток потенціалу самоврядної території, налагодження зв'язків із громадськістю, а також заощадження часу і бюджетних коштів.

Визначено основні напрями підвищення ефективності використання цифрових технологій у громадах, а саме впровадження інновацій орієнтованих на добробут людей, освоєння сучасних каналів інформування та комунікації та створення систем відкритих даних.

Досліджено особливості проекту «Е-рішення для громад» та створено SWOT-аналіз на основі концепції даного проекту, що дозволив узагальнити його переваги та недоліки.

Розроблено рекомендації органам місцевої влади щодо ефективного управління інноваційним розвитком громад, а саме, запровадження співпраці

влади з громадянами у дистанційному форматі, публічний та прозорий доступ до інформації щодо управлінської діяльності, повсюдний доступ до мережі Інтернет, впровадження інформаційно-комунікаційних систем у житлово-комунальному господарстві, транспортній та екологічній сферах, медицині, освіті, сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про місцеве самоврядування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
2. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>
3. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
4. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
5. Трещов М. Децентралізація як засіб ресурсної самодостатності територіальних громад: теоретичний аспект / М. Трещов // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2015. - Вип. 2. - С. 60-69. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2015_2_8
6. Шипагова Е. Окремі аспекти імплементації Європейської Хартії місцевого самоврядування/ Е.Шипагова// Конституційне право.-2018.- Вип.5.-С.181-185.- Режим доступу:<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/5/36.pdf>
7. Європейська Хартія місцевого самоврядування » [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036
8. Інформація з офіційного сайту реформи децентралізації в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/gromada>.
9. Писаренко В.П. Запровадження електронного урядування в Україні [Електронний ресурс] / В.П.Писаренко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2014. № 3. – С. 111–115.

10. Апалькова В.В. Концепція розвитку цифрової економіки в Євросоюзі та перспективи України [Електронний ресурс] / В.В. Апалькова// Вісник Дніпропетровського університету, 2015. – Вип. 4. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD/Desktop/simp/52-1-93-1-10-20160316.pdf>.
11. Олійник Д. І. Моделі та сценарії інноваційного розвитку "розумних" громад на прикладі міжнародного досвіду формування мережевої інфраструктури / Д. І. Олійник // Стратегічна панорама. - 2018. - № 1. - С. 96-108. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Strp_2018_1_12
12. Ковалшина Н.П. Врахування регіональні пріоритетів як важливий чинник інноваційного розвитку / Н.П. Ковалшина // Проблемы и перспективы инновационного развития экономики: материалы XVI международной научно-практической конференции, Алушта, 12-16 сентября 2011 г. – Симферополь: ИТ АРИАЛ, 2011. – С. 222-227
13. Мельник В. М.Визначення рівня впровадження інновацій у вітчизняному місцевому самоврядуванні / В. М. Мельник // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. - 2014. - Вип. 1. - С. 409-419. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_upravl_2014_1_52f
14. Сердюкова О. Є. Механізми забезпечення інноваційного розвитку територій в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Харківський регіональний інститут державного управління–управління. –Національної академії державного управління при Президентові України. Харків, 2018.
15. Інноваційні проекти в громадах:досвід Чернігівщини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2807012-innovacijni-proekti-v-gromadah-dosvid-chernigivsini.html>
16. Прозоре та ефективне управління в громадах на основі збору та аналізу даних. [Електронний ресурс]. – Режим

доступу:<https://umannews.city/read/blog/70334/yake-vono-prozore-ta-efektivne-upravlinnya-v-gromadah-na-osnovi-zboru-ta-analizu-danih>

17. Інформація з офіційного сайту проекту «Е-рішення для громад [Електронний ресурс]. – Режим доступу

<https://wdcukraine.maps.arcgis.com/apps/Cascade/index.html?appid=19ec0e8f745b4f88b184872e429c166e>

18. Інформація з офіційного сайту Орхівської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу

<https://www.ormr.gov.ua/news/5071-pidsumki-uchasti-orikhivskoi-otg-u-proekti-e-rishennia-dlia-gromad.html>

19. Реалізація проекту “Е-рішення для громад” у Засульській ОТГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

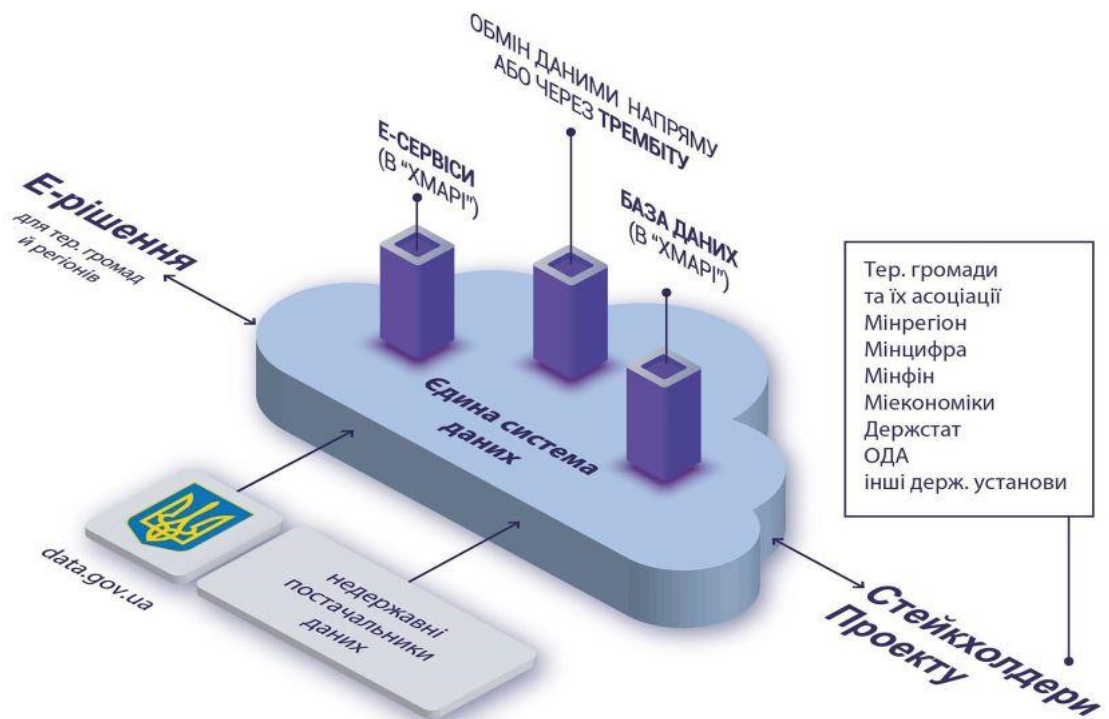
<https://np.pl.ua/2019/12/yak-proekt-e-rishennia-dlia-hromad-dopomahaie-zasul-s-kiy-oth-perekhodyty-do-upravlinnia-2-0-na-osnovi-analizu-danykh-iz-vykorystanniam-it/>

ДОДАТКИ

Додаток А

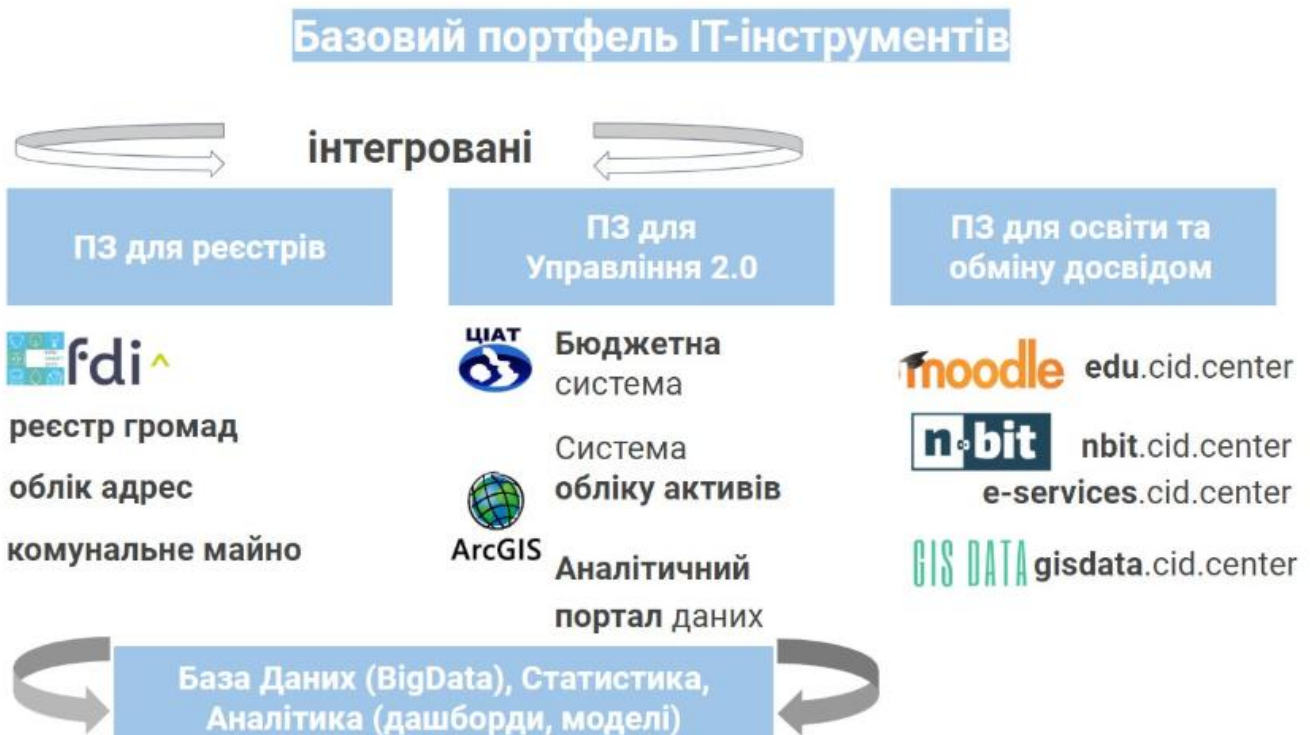
Схема Єдиної системи даних проекту «Е-рішення для громад»

Джерело: [18]



Базовий портфель ІТ-інструментів для громад

Джерело: [18]



ТЕЗИ КОНФЕРЕНЦІЇ
[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://cutt.ly/yyTiGJ3>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА



*МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ*

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

22–23 листопада 2019 року

Харків – 2019

УДК 378(06)
П27

Редакційна колегія:

Сухонос М. К., д-р техн. наук, проф., проректор з наукової роботи ХНУМГ ім. О. М. Бекетова;

Старостіна А. Ю., канд. техн. наук, проф., начальник науково-дослідної частини ХНУМГ ім. О. М. Бекетова;

Вершиніна Д. М., голова ради молодих вчених ХНУМГ ім. О. М. Бекетова;

Говорова К. В., аспірант ХНУМГ ім. О. М. Бекетова.

Перспективи розвитку територій: теорія і практика: матеріали П27 Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених, Харків, 22–23 листопада 2019 р. / Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна [та ін.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 262 с.

Розглядаються проблемні аспекти розвитку територій та актуальні шляхи їх вирішення. Освітлюються актуальні питання міського та регіонального розвитку у системі державного управління та місцевого самоврядування; економічні, інформаційні, екологічні та соціальні аспекти розвитку територій; сучасні напрями розвитку архітектури та містобудування; альтернативні джерела енергії; транспортні системи та технології; управління проектами та програмами розвитку територій.

УДК 378(06)

© Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова, 2019

РОЗВИТОК МІСТ НА ЗАСАДАХ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ

Нині в Україні відбувається розбудова інформаційного суспільства. Стабільний розвиток країни та окремого міста, зокрема, передбачає пошук інноваційних підходів для ефективного управління економічними, політичними та соціальними процесами у місті.

Стрімке зростання чисельності міського населення обумовило розширену трансформацію міст у всесвітньому масштабі. На сьогодні концепція розумного (smart) міста в тому чи іншому обсязі реалізована у 2 500 містах в усьому світі. Розумне місто – це місто знань, цифрове місто, кібермісто або екомісто, залежно від цілей міського планування. Розумні міста в економічному і соціальному аспектах спрямовані в майбутнє. Вони ведуть постійний моніторинг найважливіших об'єктів інфраструктури, постійно збільшують кількість надаваних населенню послуг, забезпечуючи стійке середовище, яке сприяє добробуту і збереженню здоров'я городян. Основу цих послуг становить інфраструктура інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Таким чином, мета концепції створення розумного міста – максимальне підвищення ефективності всіх міських служб[1].

Розробники концепції European Smart Cities Віденського технологічного університету вважають, що розумне місто – це саме управлінська категорія, це місто, яке ефективно використовує всю доступну інформацію для кращого розуміння й контролю своїх функцій та оптимального використання наявних ресурсів, у тому числі мешканців[2].

Із позиції публічного управління, розумне місто – це керована комплексна та багатофакторна муніципальна система, що вміщує у себе зазначені складові та вписує їх у контекст сталого розвитку. Метою розвитку цієї системи є забезпечення підвищеного комфорту міського життя та безпеки оточуючого середовища – ключової вимоги, що завжди визначатиме зміст критерію «розумності» в управлінні містом[3].

Оскільки сучасні інформаційно-комунікаційні технології оперують інформацією в цифровій формі, то зазвичай для позначення «інформаційного розумного міста» використовують термін, що є синонімом даному – «цифрове місто».

Для розвитку цифрового міста необхідне активне впровадження електронного управління в усі сфери життєдіяльності суспільства для забезпечення та покращення умов життя та праці кожного громадянина, діяльності підприємства, установи, міста в цілому. Традиційно виділяють три рівні електронного управління (Рис.1).

Електронне інформування громадян органами влади має місце, коли влада стає більш відкритою для громадян, з'являється вільний доступ до рішень, які вона ухвалює, в інформаційній мережі роз'яснюються прийняті рішення. Електронну взаємодію громадян і органів влади забезпечують механізми спілкування громадян і представників влади у віртуальному просторі в реальному часі щодо обговорення пропонуваніх і прийнятих рішень, з'ясування тих чи інших питань. Електронне обслуговування громадян органами влади може здійснюватися установами, які на це мають повноваження. Отримання громадянами документів за електронними запитами, подання електронних податкових декларацій, електронної реєстрації тих чи інших правових актів являє собою приклад електронної взаємодії громадян і органів влади.

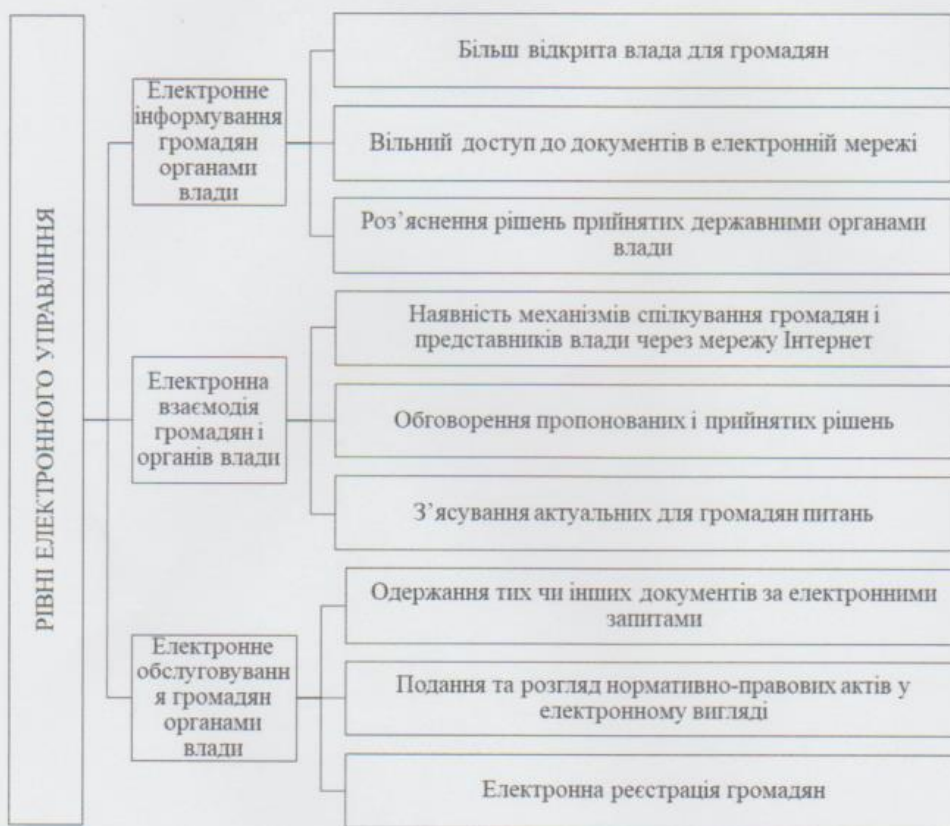


Рис.1 Рівні електронного управління
Джерело: побудовано автором за [4].

Електронний уряд є вищою стадією розвитку врядування в умовах інформаційного суспільства. Варто зазначити, що крім надання доступної інформації, взаємодії з громадянами в онлайн режимі, можливі й більш

кардинальні зміни системи відносин між владою та громадянами. Реалізація принципу «єдиного вікна» полягає в тому, що рух інформації між різними відомствами відбувається через створення загальної бази даних. Такий механізм прискорить, наприклад, розгляд запиту громадянина з певної проблеми [4].

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій стає поштовхом змін в процесах реалізації нових ефективних інструментів електронного управління у багатьох українських містах, серед яких можна виокремити так: Київ, Вінниця, Луцьк, Львів, Рівне та Івано-Франківськ.

Для успішної реалізації поставлених завдань перед місцевими органами влади у сфері е-урядування ці міста України розробляють стратегії та програми розвитку електронного урядування, впроваджувати зручні та доступні електронні сервіси для громади міста, які підтримуються сучасними операційними системами.

Отже, цифрове місто – це місто, в управлінні яким використовуються новітні технології, взаємодія влади та громадян відбувається за допомогою загальнодоступної електронної системи, що сприяє відкритості та прозорості управлінської діяльності, забезпечує стабільний розвиток міста в цілому.

Розвиток цифрового міста залежить від ефективності електронного управління, яке за допомогою застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій надає повний комплекс державних послуг для всіх категорій громадян та суб'єктів господарювання та забезпечує якісно новий рівень відкритої взаємодії держави та суспільства.

Література

Cavada M. Do smart cities realise their potential for lower carbon dioxide emissions? / Cavata M. atc. // *Engineering Sustainability : proceedings of the Institution of Civil Engineers*. – 2016. – Vol. 169, issue 6. – P. 243 – 252. – Access mode : <https://www.icevirtuallibrary.com/doi/abs/10.1680/jensu.15.00032>.

European Smart Cities (version 4.0 (2015)). – Retrieved from: <http://www.smartcities.eu/?cid=2&ver=4>.

Андрієнко А. О. Концепція "розумного міста": уточнення ключових понять у контексті забезпечення розвитку великого муніципального утворення / А. О. Андрієнко // *Аспекти публічного управління*. - 2018. - Т. 6, № 8. - С. 24-34. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>

Писаренко В.П. Запровадження електронного урядування в Україні [Електронний ресурс] / В.П.Писаренко // *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. – 2014. № 3. – С. 111–115.

СТАТТЯ

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i3c/C10381183C19.pdf>

International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)
ISSN: 2277-3878, Volume-8, Issue 3C, November 2019

Digital Economy: Problems and Prospects of Development in Ukraine

Abstract— This paper aims to analyze the challenges and opportunities that are facing developing countries in the process of creating the digital economy. Digital economy is characterized by high added value, faced with numerous obstacles, many developing countries cannot adequately respond to the demands of the digital economy. The digital economy is also referred to as the Internet Economy, New Economy, or Web Economy. The largest players in the world market are digital economy companies – Apple, Google, Microsoft, Amazon and others, which are among the most expensive companies in the world in terms of market capitalization. The Fourth Industrial Revolution is rapidly driving transformational disruption across every sector. An estimated 70% of new value created in the economy over the next decade will be based on digitally enabled platforms. Digital technologies should be a driving force for innovations in the Ukrainian economic system. Digitalization of the economy and life spheres will create new jobs, make Ukrainian business more competitive and less resource oriented, attract new investors. Digital transformation is a daunting task. Countries that have reached the highest level of digital maturity have had to deal with complex cultural, organizational, and technical issues, and only counting of all these factors have made these transformations successful. The widespread use of digital technologies, extensive digital infrastructures are contributing to the economy digitization.

Keywords: digital economy, digital society, information and communication technologies development, information society

I. INTRODUCTION

In the conditions of globalization, the active introduction of the latest information and communication technologies in different spheres of life is a necessary and justified process. This process provides better services for the population, reduced budget expenditures while improving the quality of services, upgrading transport infrastructure, energy, supporting small and medium-sized businesses, reforming the social sphere of city life, improving the quality of health, education and environmental problems solving. All these positive changes contribute to the sustainable development of society and the state as a whole.

The emergence of a new digital infrastructure, including wireless networks, mobile devices and technologies, contributes to a radical shift in information technologies, their integration into all manifestations of socio-political and economic life of society, the formation of a new theoretical concept of industrial society – information society. As

modern information and communication technologies work with information in digital form, so usually it is used the term "digital society" (as a synonymous) when we talk about such a category as an "information society".

A digital society is a society created as a result of industrial revolution on the basis of information and telecommunication technologies and information that embraces people's knowledge. Digital society is socially transformed and aimed to help individuals and communities to use knowledge and ideas that help people to realize their potential and fulfill their aspirations, add a great opportunities to human intelligence, and create resources that change the way of social work and social life. The economy of such a society is called a digital economy [1].

II. RESEARCH CONCEPT

The term "digital economy" was defined in 1995 by Donald Tapscott, and its concept was formulated by the American programmer Nicholas Negroponte – in the narrow sense as "the transition from atom processing to bit processing" [2].

S. Veretyuk notes that the digital economy is an integral part of an economy, in which individual knowledge and intangible production are dominated – and that is a key indicator in defining the information society. The concepts of "digital economy", "knowledge economy", "information society" form a new economic system that replaces the industrial paradigm. This economic model enables the implementation of highly competitive products with a high value-added, the creation of a new quality jobs, the search of effective solutions to social, cultural and environmental problems. Developed countries pay great attention to the harmonious development of system-building elements of the digital economy, the information society and the knowledge economy [3].

Instead, S. Kolyadenko views the digital economy as being based on the production of electronic goods and services by a high-tech business entities and the distribution of these products through e-commerce. That is, by a digital economy, the author understands the production, sales and supply of products via computer networks [4].

So, that sounds like true that the "digital economy" is the basis of the strategy of the future [5].

Therefore, the digital economy is an economy based on digital computer technologies.



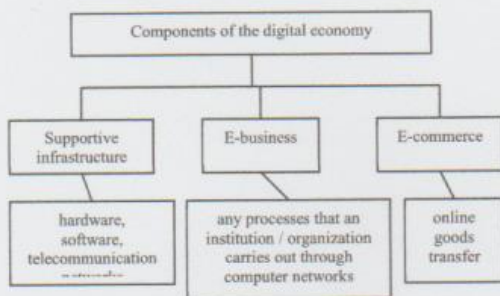


Fig. 1: Components of the digital economy (formed by the author on the basis of [6])

The development of the digital economy in most developed countries, such as the United States, Canada, Japan, Germany, is a strategic goal for the coming decades. Digital technologies should also be a driving force for innovations in the Ukrainian economic system. The digital economy is the most important engine of innovations, competitiveness and economic development in the country [7].

Given the current level of information and communication technologies development, it is worth noting the emergence of a new models of doing business, the formation of network structures based on collective methods of production and consumption, that in some way transform the classic market relations in the direction of the constant need to produce new solutions in the field of technologies creation and management. In this context, more and more countries are striving for the digital economy development, taking its advantages to tackle the key problems of socio-economic development: environmental degradation, as well as unemployment, poverty, as the development of digital infrastructure will guarantee new job creation in innovative areas.

It is important to understand that the digital economy is not a separate industry, but a virtual environment that complements our reality. Increasingly, the digital economy is intertwined with the traditional economy, making the process of theirs clear delineation more difficult. The main products of the digital economy are the same traditional economy goods and services but provided by computer equipment and digital systems, such as the Internet. This has its advantages, most important of which is the increasing of ordinary users' accessibility (and not just large companies) to certain markets (goods or services), reducing transaction costs, increasing efficiency and competitiveness [8].

Today's national digital strategies provide to take into account various issues of economic development – ensuring sustainable socio-economic development, increasing employment, forming an effective public sector, gaining new competitive advantages, creating and supporting innovative projects and companies. It is important to note that today, the largest players in the world market are digital economy companies – Apple, Google, Microsoft, Amazon and others, which are among the most expensive companies in the world in terms of market capitalization [9].

Nowadays the digital economy dictates that market leaders

value of real estate and assets, not by the number of patents or access to capital, but by the ability to change and adapt their business to new conditions. The digital technologies emerging over the last decade help to find sources of efficiency increasing and opportunities for rapid competitive development of enterprises. At the same time, they require to change existing management models, to reformat communications, technologies and organizational structure of the enterprises on the base on new values, priorities and benchmarks. And the latter should be based on partnership, customer orientation, innovation and synergy.

So nowadays, enterprises need to use not one but a whole set of integrated digital technologies, products and services (BioTech, NanoTech, RetailTech, FinTechLegalTech, InsurTech, GovTech, BlockChain, Digital marketing, CRM & BPM on bpm'online platform, Grid technology, Digital insurance, ePrescription, TeleHealth). All of them have a certain value for business – they accelerate work, save resources, increase profits, create unique user experience, open up fundamentally new branches of development [10].

III. MAIN RESULTS

In Ukraine, digitalisation of the economy is one of the priority areas of development due to the availability of humans intellectual potential.

Successful digital economy requires effective legislative regulation. On January 17, 2018, the Cabinet of Ministers of Ukraine approved the decree "About acceptance the concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018–2020 and approving a plan of measures for its implementation". The plan contains 31 comprehensive tasks, including such innovative as: the development of Industry 4.0, digital jobs, STEM education and digital education services, digital infrastructure for the Internet of Things, blockchain, e-Health and e-security, etc. Digitalization of the economy and life spheres will create new jobs, make Ukrainian business more competitive and less resource oriented, attract new investors [11].

The main purpose of the Concept is to implement the accelerated scenario of digital development as the most relevant for Ukraine in terms of challenges, needs and opportunities. An accelerated digital development scenario involves:

- removing legislative, institutional, fiscal and other obstacles that hinder the development of the digital economy;
- introducing incentives and motivations to encourage business and the economy as a whole to digitize;
- creating demand and shaping citizens' needs for digitalisation, primarily through the introduction of large-scale digital transformation projects by the state, in particular on the basis of modern public-private partnership models;
- creating and developing digital infrastructures as a basis for harnessing the benefits of the digital world in everyday life and a platform for achieving economic efficiency in general;



- developing and enhancing citizens' digital competences to ensure their readiness to take advantage of digital opportunities, as well as to address the associated risks;

- developing of digital entrepreneurship, creation of appropriate (including analogue) infrastructures to support and develop innovative activities, implementation of funding mechanisms, incentive and support mechanisms.

The Concept envisages a shift from a raw material economy that consumes natural resources to high-tech industries and efficient processes through IT and communications. Development of digital infrastructure means broadband Internet availability throughout Ukraine, digitization of educational processes and stimulation of digital transformations in the education system, medicine, ecology, cashless economy, infrastructure, transport, public safety. The successful experience of Sweden, Korea, Estonia, Ireland and Israel shows that the direct effect of integrated digital economy development is 20% of GDP (gross domestic product) over five years. It is estimated that by 2021, thanks to the development of the digital economy, Ukraine's GDP will grow at least 5% [12].

It is possible to determine the level of economy digitization by using different indices. These include the Networked Readiness Index (WEF), the Global Innovation Index (INSEAD, WIPO), the ICT Development Index (ITU), and the Global Competitiveness Index (WEF).

The Global Innovation Index 2019 Report, which compares the innovation activities of 129 countries and economies of the world, recognized Switzerland as the most innovative country, followed by the United States, the Netherlands and the United Kingdom. Ukraine ranks 47th place in the Global Innovation Index 2019 Report, entering the TOP-3 countries of the lower-middle income economic group.

Compared to 2018, Ukraine has dropped in four lines in this list, though the last few years has steadily moved upwards: in 2016 – from 64th to 56th place, in 2017 – from 56th to 50th place, in 2018 – from 50th to 43rd [13].

Thus, according to the World Economic Forum (WEF) estimation, only 25 countries of the world are ready for the fourth industrial revolution, that is based on digital technologies. These countries already account for 75% of the value added of the global industrial production.

WEF analysts have attributed Ukraine to the Eurasia Group, which has some industrial base, but the drivers of production development are weak. Ukraine received a rather good rating – 6 (on a ten-point scale) for ability of the Ukrainian producers to produce complex products that is earned its 41st place in a 100 countries rating. The WEF also well rated a human capital. However, in WEF's view, there are problems in Ukraine with products demand (4.5 points, 58th place) and international trade and investment (5.1 points, 59th place). According to the international experts' estimation, the process of technologies and innovations implementation is extremely bad in Ukraine, with 3.5 points, 74th place. Only 52% of the population use the Internet (in the UK – 94%, in Russia and the United States – 76%), while only 1.4% of Ukrainians have access to the fourth-generation mobile communications, while in Germany and China 4G networks cover about 97% of the population, and in Poland – 100% [14].

In the digital economy, inexhaustible, accurate, reliable, truthful and timely information is a key resource. The main platform for the digital economy development is a virtual network of boundless Internet. The main principles of the Ukrainian economy digitization at the present stage of its development are [15]:

- accessibility;
- purposeful;
- freedom of the press and information;
- openness and cooperation
- standardization;
- trust and security;
- focusness and comprehensiveness.

Digital transformation is a daunting task. Countries that have reached the highest level of digital maturity have had to deal with complex cultural, organizational, and technical issues, and only counting of all these factors have made these transformations successful. In order to become digital leaders today in specific areas of the economy, it is necessary to identify priority digital projects which are implemented by specific organizational teams. Digital teams should focus on three key functional activities, namely, develop a digital strategy, manage digital activity through their national companies, and turn their digital implementation into an operational advantage [16].

One of the main problems with the digital economy development in Ukraine is the lack of a systematic state policy in this area. It is necessary to create a unique model of the digital economy development of Ukraine, which will fully take into account not only the available resources, but also the national and cultural features of Ukraine. The newly created model should not be one that replicates the experience of highly developed countries, but one that "jumps" it. At this stage of development this "digital leap" is important for Ukraine because it will have a positive impact on the country's image in the international arena, on the well-being of the population and on socio-economic development in general.

IV. CONCLUSION

Therefore, today the digital economy in Ukraine is the basis not only for improving the economy, but also for the effective functioning of public administration and business. The use of information and communication technologies in economic activity is important and necessary, given all the changes that are taking place in Ukrainian society at present times. The widespread use of digital technologies, extensive digital infrastructures are contributing to the economy digitization in Ukraine. In general we can say, that the level of the digital economy development influences on the competitiveness of the state, region, city, village, settlement and growth of well-being of Ukrainian citizens in general.



REFERENCES

- 1 The information society. Wikipedia. Available: <https://uk.wikipedia.org> (URL)
- 2 M.P. Voynarenko, L.V. Skorobogata, "Network tools for the capitalization of information and intellectual potential and innovations," *Bulletin of the Khmeltsky National University*, vol. 3, № 3, 2015, pp. 18-24.
- 3 S.M. Veretyuk, V.V. Pilinskiy, "Determination of priority directions of digital economy development in Ukraine," *Scientific notes of the Ukrainian Telecommunication Research Institute*, vol. 2(42), 2016, pp. 51-58.
- 4 S.V. Kolyadenko, "Digital economy: preconditions and stages of formation in Ukraine and in the world," *Economics. Finances. Management*, vol. 6, 2016, pp. 106-107.
- 5 Project of Digital Agenda Ukraine, *Ukrainian Chamber of Commerce and Industry*, official website. Available: <https://www.ucci.gov.ua/wp-content/uploads/files/58/7dec3c3922.pdf> (URL)
- 6 The Concept of a "Digital Economy". Available: <http://odec.org.uk/theconcept-of-a-digital-economy> (URL)
- 7 V.V. Appalkova, "The Concept of Digital Economy Development in the European Union and the Perspectives of Ukraine," *Bulletin of the Dnipropetrovsk University*, vol. 4, 2015. Available: file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD/Desktop/simp/52-1-93-1-10-20160316.pdf (URL)
- 8 G.T. Karcheva, T.S. Smovzhenko, V.I. Mishchenko, etc., *Efficiency and competitiveness of the banking system of Ukraine* (ed. G.T. Karcheva). Kiev: DVNZ "Banking University", 2016, 276p.
- 9 Yu. V. Vdovichenko, "Digital technologies as a basis and driving force for the development of the modern global economy," pp. 79-82. Available: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2018/17.pdf (URL)
- 10 A.E. Gudz, "Modernization of information management of corporate governance based on modern digital technologies," *Economy. Management. Business*, vol. 3, 2018, pp. 4-12. Available: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2018_3_3 (URL)
- 11 The Concept and Action Plan for the Digital Economy in Ukraine to 2020. Available: <http://www.dkni.gov.ua/content/shvaleno-koncepciyu-ta-plan-diy-rozvytku-cyfrovyi-ekonomiky-v-ukrayini-do-2020-roku> (URL)
- 12 Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, official website. Available: <http://me.gov.ua/> (URL)
- 13 Global Innovation Index, official website. Available: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2019-report> (URL)
- 14 O.I. Pizhuk, "Digital transformation of the economy as a basis for shaping its competitiveness," *Eastern Europe: Economics, Business and Management*, vol. 6 (17), 2018, pp. 79-83. Available: http://www.easterneurope-cbm.in.ua/journal/17_2018/16.pdf (URL)
- 15 N.M. Kraus, O.P. Goloborodko, "Digital Economy: Trends and Perspectives on the Vanguard Character of Development," *Effective Economics*, vol. 1, 2018. Available: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf (URL)
- 16 V.P. Kupriyanovsky, A.P. Dobrynin, S.A. Sinyagov, D.E. Namiot, "A holistic model of transformation in the digital economy - how to become digital leaders," *International Journal of Open Information Technologies*, vol. 5, 2017, pp. 26-33.